

Lectio Divina segédanyag

A év – Lk 2,1-14

A Szentmise evangéliumi szakaszához

Lectio Divina munkacsoport:

Biblikus nézőpont:

Asztalos Gábor, Geiszelhardt Sára, Nyúl Viktor,

Liturgikus nézőpont

Mohay Réka

Patrisztikus nézőpont

Görföl Tibor, Haász Rebeka Anna, Rácz Dávid,

Pedagógiai nézőpont:

Csonka Laura, Roszkopf Rita

Szemlélődési nézőpont

Mohay Réka, Rácz Édua Anna

Szerkesztő

Rácz Édua Anna

Tanítóhivatali nézőpont

Révai László,

Szabóné Nagy Katalin

Zenei nézőpont

Csonka Laura, Mohay Réka

Lektori szolgálatot teljesítettetek:

Görföl Tibor – patrisztikus vonal áttekintése

Kocsis Imre – biblikus vonal áttekintése

Nyúlné Révfallvi Ildikó – nyelvi helyesség áttekintése

Nyúl Viktor –teljes tartalom áttekintése

+ EVANGÉLIUM Szent Lukács könyvéből

Lk 2,1-14

Megszületett a ti Megváltótok!

¹Azokban a napokban történt, hogy Augusztusz császár rendeletet adott ki, hogy az egész földkerekséget írják össze. ²Ez az első összeírás Quirinius, Szíria helytartója alatt volt. ³Mindenki elment a maga városába, hogy összeírják. ⁴József is fölment Galilea Názáret nevű városából Júdeába, Dávid városába, Betlehembe, mert Dávid házából és nemzetségéből származott, ⁵hogy összeírják jegyesével, Máriával együtt, aki áldott állapotban volt. ⁶Ott-tartózkodásuk alatt elérkezett a szülés ideje. ⁷Mária megszülte elsőszülött fiát, bepólyálta és jászolba fektette, mert nem jutott nekik hely a szálláson.

Pásztorok tanyáztak a vidéken, kint a szabad ég alatt, és éjnek idején őrizték nyájukat. ⁹Egyszerre csak ott állt előttük az Úr angyala, és beragyogta őket az Úr dicsősége. Nagyon megijedtek. ¹⁰De az angyal így szólt hozzájuk: „Ne féljete! Íme, nagy örömet adok tudtul nektek és az lesz majd az egész népnek. ¹¹Ma megszületett a Megváltó nektek, Krisztus, az Úr, Dávid városában. ¹²Ez lesz a jel: Találtok egy jászolba fektetett, bepólyált gyermeket.” ¹³Hirtelen mennyei seregek sokasága vette körül az angyalt, és dicsőítette az Istent ezekkel a szavakkal: ¹⁴„Dicsőség a magasságban Istennek és békesség a földön a jóakarát embereinek!”

1. Lectio – olvasás

1.1. Biblikus nézőpont

1.1.1. Görög szöveg szó szerinti fordítása

² Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθεν δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου ἀπογραφῆσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην·

Történt pedig azokban a napokban, hogy rendelet jött ki Augustus Császártól, hogy írják össze az egész földkerekséget (a birodalom valamennyi lakóját).

² (Ἡ αὕτη ἀπογραφὴ πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηναίου·)

Ez az első népszámlálás akkor történt, amikor Quirinius volt Szíria kormányzója.

³καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογραφῆσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν ἑαυτοῦ πόλιν.

És mindenki elment, hogy összeírásra jelentkezék, minden egyes ember a maga városába.

⁴ Ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσήφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐκ πόλεως Ναζαρεθ εἰς τὴν Ἰουδαίαν εἰς πόλιν Δαυὶδ ἣτις καλεῖται Βηθλέεμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαυὶδ,

Felment pedig József is Galileából, Názaret városából Júdeába, Dávid városába, amit Betlehemnek hívnak, mert Dávid házából és nemzetségéből való volt ő,

⁵ ἀπογράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ ἑμνηστευμένῃ αὐτῷ, οὕσῃ ἐγκύω.

hogy összeírásra jelentkezék Máriával, aki el volt jegyezve vele, s aki áldott állapotban volt.

⁶ ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν,

Történt pedig, hogy amikor ott voltak, beteltek a napok, hogy szüljön,

⁷ καὶ ἔτεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρῶτότοκον, καὶ ἔσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἔν φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.

és megszülte elsőszülött fiát, és bepólyálta őt, és jászolba fektette őt, mert nem volt nekik hely a szálláson.

⁸ Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν.

És pásztorok voltak azon a vidéken a szabad ég alatt és éjszakai őrszolgálatot végeztek a nyájuk közelében.

⁹ Ἐκαὶ ἄγγελος κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς καὶ δόξα κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς, καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν·

És az Úr angyala eléjük állt, és az Úr dicsősége teljesen körülragyogta őket, és megijedtek nagy félelemmel.

¹⁰ καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος· Μὴ φοβεῖσθε, ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην ἣτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ,

És mondta nekik az angyal: „Ne féljeteK tovább, íme ugyanis jó hírt hirdetek nektek, nagy örömet, ami minden népnek lesz:

¹¹ ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτὴρ ὃς ἔστιν χριστὸς κύριος ἐν πόλει Δαυὶδ·

¹² καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον, εὐρήσετε βρέφος ἔσπαργανωμένον Ἐκαὶ κείμενον ἐν φάτνῃ.

És ez nektek a jel: egy kisdedet fogtok találni bepólyálva és jászolba fektetve.

¹³ καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανίου αἰνούντων τὸν θεὸν καὶ λεγόντων

És hirtelen történt, hogy az angyallal a mennyei sereg sokasága dicsőítette az Istent mondván:

¹⁴ Δόξα ἐν ὑψίστοις θεῶ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις ἰεὺδοκίας.

„Dicsőség a magasságokban Istennek, és a földön béke a jóakarátú embereknek.”

1.1.2. Legfontosabb magyar fordítások

Nova Vulgata

Szent István Társulati Biblia

Jeromos fordítás

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

¹ Factum est autem, in diebus illis exiit edictum a Caesare Augusto, ut describeretur universus orbis.

¹ Azokban a napokban történt, hogy Augustusz császár rendeletet adott ki, hogy az egész földkerekséget írják össze.

¹ Történt pedig azokban a napokban: Rendelet ment ki Augustusz császártól, hogy írassék össze az egész földkerekség.

¹ Abban az időben Augustus császár rendeletet bocsátott ki, hogy számlálják össze az egész földkerekséget.

¹ És lőn azokban a napokban, Augustus császártól parancsolat adaték ki, hogy mind az egész föld összeirattassék.

¹ Történt pedig azokban a napokban, hogy Augustus császár rendeletet adott ki: tartsanak népszámlálást az egész birodalomban.

² Haec descriptio prima facta est praeside Syriae Quirino.

² Ez az első összeírás Quirinius, Szíria helytartója alatt volt.

² Ez az első összeírás akkor történt, amikor Szíriát Kvirínusz kormányozta.

² Ez az első népszámlálás Kvirínusznak, Szíria helytartójának idejében történt.

² Ez az összeírás először akkor történt, mikor Sziában Czirénius volt a helytartó.

² Ez az első népszámlálást akkor történt, amikor Szíria helytartója Quirinius volt.

³ Et ibant omnes, ut profiterentur, singuli in suam civitatem.

³ Mindenki elment a maga városába, hogy összeírják.

³El is ment mindenki, hogy összeírják, mindenki a maga városába.

³Elment mindenki a saját városába, hogy följegyeztesse magát.

³Mennek vala azért mindenek, hogy beirattassanak, kiki a maga városába.

³Elment tehát mindenki a maga városába, hogy összeírják.

⁴Ascendit autem et Ioseph a Galilaea de civitate Nazareth in Iudaeam in civitatem David, quae vocatur Bethlehem, eo quod esset de domo et familia David,

⁴József is fölment Galilea Názáret nevű városából Júdeába, Dávid városába, Betlehembe, mert Dávid házából és nemzetségéből származott,

⁴Fölment tehát József is Galileából, Názáret városából Júdeába, Dávid városába, amelyet Betlehemnek hívnak, mert Dávid házából és nemzetségéből való volt,

⁴József Dávid házából és nemzetségéből származott. Elment tehát Galilea Názáret nevű városából Dávid városába, a júdeai Betlehembe,

⁴Felméne pedig József is Galileából, Názáret városából Júdeába, a Dávid városába, mely Betlehemnek nevezetik, mivelhogy a Dávid házából és háznépe közül való volt;

⁴József is elment a galileai Názáretből Júdeába, Dávid városába, melyet Betlehemnek neveznek – ugyanis Dávid házából és nemzetségéből való volt -,

⁵ut profiteretur cum Maria desponsata sibi, uxore praegnante.

⁵hogy összeírják jegyesével, Máriával együtt, aki áldott állapotban volt.

⁵hogy összeír-ják Máriával, eljegyzett feleségével, aki áldott állapotban volt.

⁵hogy följegyeztesse magát Máriával, feleségével együtt, aki áldott állapotban volt.

⁵Hogy beirattassék Máriával, a ki néki jegyeztetett feleségül, és várandós vala.

⁵hogy összeírják jegyesével, Máriával együtt, aki gyermeket várt.

⁶Factum est autem, cum essent ibi, impleti sunt dies, ut pareret,

⁶Ott-tartózkodásuk alatt elérkezett a szülés ideje.

⁶Amikor ott voltak, eljött az ideje, hogy szüljön,

⁶Miközben ott tartózkodtak, elérkezett Mária szülésének napja.

⁶És lőn, hogy mikor ott valának, betelének az ő szülésének napjai.

⁶Történt pedig, hogy amíg ott voltak, eljött szülésének ideje,

⁷ et peperit filium suum primogenitum; et pannis eum involvit et reclinavit eum in praesepio, quia non erat eis locus in deversorio.

⁷ Mária megszülte elsőszülött fiát, bepólyálta és jászolba fektette, mert nem jutott nekik hely a szálláson.

⁷ és megszülte elsőszülött fiát. Pólyába takarta és jászolba fektette, mert nem kaptak helyet a szálláson.

⁷ Megszülte elsőszülött fiát, pólyába takarta és jászolba fektette, mert nem kaptak helyet a szálláson.

⁷ És szülé az ő elsőszülött fiát; és bepólyálá őt, és helyhez teté őt a jászolba, mivelhogy nem vala nekik helyök a vendégfogadó háznál.

⁷ és megszülte elsőszülött fiát. Bepólyálta, és a jászolba fektette, mivel a szálláson nem volt számukra hely.

⁸ Et pastores erant in regione eadem vigilantes et custodientes vigilias noctis supra gregem suum.

⁸ Pásztorok tanyáztak a vidéken, kint a szabad ég alatt, és éjnek idején őrizték nyájukat.

⁸ Azon a vidéken pásztorok tanyáztak, és őrizték nyájukat az éjszakában.

⁸ Azon a vidéken pásztorok tanyáztak kinn a szabadban és éjszaka őrizték a nyájukat.

⁸ Valának pedig pásztorok azon a vidéken, a kik künn a mezőn tanyáztak és vigyáztak éjszakán

az ő

⁸ Pásztorok tanyáztak azon a vidéken a szabad ég alatt, és őrködtek éjszaka a nyájuk mellett.

⁹ Et angelus Domini stetit iuxta illos, et claritas Domini circumfulsit illos, et timuerunt timore magno.

⁹ Egyszerre csak ott állt előttük az Úr angyala, és beragyogta őket az Úr dicsősége. Nagyon megijedtek.

⁹ Egyszer csak ott termett mellettük az Úr angyala, és az Úr fényessége körülragyogta őket. Nagy félelem vett erőt rajtuk.

⁹ Egyszerre csak ott állt előttük az Úr angyala és az Úr dicsősége beragyogta őket.

⁹ És ímé az Úrnak angyala hozzájok jöve, és az Úrnak dicsősége körülvevé őket: és nagy félelemmel megfélemlének.

⁹ Az Úr angyala megjelent nekik, körülragyogta őket az Úr dicsősége, és nagy félelem

vett erőt rajtuk.

¹⁰Et dixit illis angelus: “ Nolite timere; ecce enim evangelizo vobis gaudium magnum, quod erit omni populo,

¹⁰De az angyal így szólt hozzájuk: „Ne féljete! Íme, nagy örömet adok tudtul nektek és az lesz majd az egész népnek.

¹⁰Az angyal ezt mondta nekik: »Ne féljete! Íme, nagy örömet hirdetek nektek, melyben része lesz az egész népnek.

¹⁰Nagyon megijedtek. De az angyal bátorította őket: „Ne féljete! Nagy örömet hirdetek nektek és az egész népnek:

¹⁰És monda az angyal nekik: Ne féljete, mert ímé hirdetek néktek nagy örömet, mely az egész népnek öröme lesz:

¹⁰Az angyal azonban ezt mondta nekik: „Ne féljete! Íme, nagy örömet hirdetek nektek, mai az egész nép öröme lesz.

¹¹quia natus est vobis hodie Salvator, qui est Christus Dominus, in civitate David.

¹¹Ma megszületett a Megváltó nektek, Krisztus, az Úr, Dávid városában.

¹¹Ma született nektek az Üdvözítő, az Úr Krisztus, Dávid városában.

¹¹ma született az Üdvözítő Dávid városában. Ő a Messiás és az Úr.

¹¹Mert született néktek ma a Megtartó, ki az Úr Krisztus, a Dávid városában.

¹¹Ma Üdvözítő született néktek Dávid városában: az Úr Krisztus.

¹²Et hoc vobis signum: invenietis infantem pannis involutum et positum in praesepeio”.

¹²Ez lesz a jel: Találtok egy jászolba fektetett, bepólyált gyermeket.”

¹²Ez lesz a jel számotokra: találni fogtok egy kisdedet pólyába takarva és jászolba fektetve.

¹²Ez a jele: kisdedet találtok pólyába takarva és jászolba fektetve.”

¹²Ez pedig néktek a jele: találtok egy kis gyermeket bepólyálva feküdni a jászolban.

¹²Ez lesz számotokra a jel: találtok egy kisgyermeket, aki bepólyálva fekszik a jászolban.”

¹³Et subito facta est cum angelo multitudo militiae caelestis laudantium Deum et dicentium:

¹³Hirtelen mennyei seregek sokasága vette körül az angyalt, és dicsőítette az Istent ezekkel a szavakkal:

« ¹³Ekkor azonnal mennyei sereg sokasága vette körül az angyalt, és dicsérte Istent:

¹³Hirtelen nagy mennyei sereg vette körül az angyalt. Dicséretet énekeltek az Istennek:

¹³És hirtelenséggel jelenék az angyallal mennyei seregek sokasága, a kik az Istent dicsérik és ezt mondják vala:

¹³Hirtelen mennyei seregek sokasága jelent meg az angyallal, és így dicsérték Istent:

¹⁴ “ Gloria in altissimis Deo, et super terram pax in hominibus bonae voluntatis ”

¹⁴„Dicsőség a magasságban Istennek és békesség a földön a jóakarát embereinek!”

14 »Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön békesség a jóakarátú emberekben!«

¹⁴„Dicsőség a magasságban Istennek, és békesség a földön Isten kedveltjeinek.”

¹⁴Dicsőség a magasságos mennyekben az Istennek, és e földön békesség, és az emberekhez jó akarat!

¹⁴„Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön békesség az embereknek, akiket szeret.”

1.1.3. Szöveg behatárolása

Az epizód a Lukács-evangéliumban a gyermekségtörténet keretén belül található: miután az evangélista beszámolt Keresztelő János születéséről (Lk 1,57-80), Jézus születését írja le elhelyezve annak időpontját a világtörténelemben, illetve bemutatva az angyalok, és a pásztorok reakcióját e jelentős esemény kapcsán (Lk 2,1-20).

1.1.4. Kontextuális – kánoni elemzés

Párhuzamok Lukács evangéliumán belül

1,12 “Amikor Zakariás meglátta, zavarba jött, és elfogta a félelem.”

1,14 “Örömdre lesz és ujjongani fogsz rajta, és sokan örülnek majd születésén.”

1,27 “egy szűzhöz, aki egy Dávid házából való férfinak, Józsefnek volt a jegyese, és Máriának hívták.”

1,57 “Elérkezett Erzsébet szülésének ideje, és fiút szült.”

3,22 “és a Szentlélek galamb alakjában szállt rá. Szózat is hallatszott az égből: „Te vagy az én szeretett Fiam, benned telik kedvem.”

9,20 "Most hozzájuk fordult: „Hát ti?” Péter válaszolt: „Az Isten Fölkentje vagy.”

10,21 "Abban az órában Jézus kitörő örömmel dicsőítette az Istent a Szentlélekben, ezekkel a szavakkal: „Dicsőítelek, Atyám, ég és föld Ura, hogy elrejtetted ezeket a bölcssek és okosak elől, és kinyilvánítottad a kicsinyeknek. Igen, Atyám, így tetszett neked.”

19,38 "Áldott az Úr nevében érkező király! – kiáltozták. Békesség a mennyben és dicsőség a magasságban!"

24,4 "Még fel sem ocsúdtak meglepetésükből, már két férfi jelent meg mellettük ragyogó ruhában."

Szinoptikus és jánosi párhuzamok

Mt 1,18-25 "Jézus Krisztus születésének ez a története: Anyja, Mária, Józsefnek a jegyese, még mielőtt egybekeltek volna, úgy találtatott, hogy gyermeket fogant a Szentlélektől. Férje, József igaz ember volt, nem akarta a nyilvánosság előtt megszégyeníteni, ezért úgy határozott, hogy titokban bocsátja el. Míg ezen töprengett, megjelent neki álmában az Úr angyala, és így szólt hozzá: „József, Dávid fia, ne félj magadhoz venni feleségedet Máriát, hiszen a benne fogant élet a Szentlélektől van! Fiút szül, akit Jézusnak nevezel el, mert ő szabadítja meg népét bűneitől." Ezek azért történtek, hogy beteljesedjék, amit az Úr a próféta szavával mondott: Íme, a szűz fogan és fiat szül, Emmánuel lesz a neve. Ez azt jelenti: Velünk az Isten. József erre fölébredt álmából és úgy tett, ahogy az Úr angyala parancsolta. Magához vette feleségét, de nem ismerte meg, míg világra nem hozta fiát, akinek a Jézus nevet adta."

Mt 2,10 "A csillagot megpillantva nagyon megörültek."

Mt 26,53 "Vagy azt hiszed, hogy nem kérhetem Atyámat, s nem küldene tizenkét légió angyalnál is többet?"

Mk 2,10 "Tudjátok hát meg, hogy az Emberfiának van hatalma a földön a bűnök megbocsátására!"

Jn 4,42 "Meg is mondták az asszonynak: „Most már nem a te szavaidra hiszünk, mert magunk is hallottuk, és most már tudjuk, hogy valóban ő a világ Üdvözítője."

Jn 7,42 "Az Írás szerint Dávid családjából s Betlehem városából kell a Messiásnak jönnie."

Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

Ter 25,24 "Amikor eljött a szülés ideje, ikrek voltak a méhében."

Kiv 24,16 "és az Úr dicsősége leereszkedett a Sínai-hegyre. A felhő hat napig takarta

be. A hetedik napon a felhőből szólt Mózeshez.”

1Sám 10,1 “Erre Sámuel fogta az olajos szarut, a fejére öntötte, megcsókolta, és azt mondta: „Ezzel fölkent az Úr örökrésze fejedelmévé. Uralkodj az Úr népe fölött, és szabadítsd ki környező ellenségei kezéből. Ez lesz neked a jel arra, hogy az Úr fölkent örökrésze fejedelmévé”

1Sám 16,1-13 “Az Úr így szólt Sámuelhez: „Meddig akarsz még Saul miatt bánkódni, amikor elvettem, hogy ne uralkodjék tovább Izrael fölött? Töltsd meg szarudat olajjal, és kelj útra. Menj el Izájhoz Betlehembe, mert a fiai közül szemeltem ki királyt.” „Hogy mehetnék – felelte Sámuel –, hiszen ha Saul hírére veszi, megöl.” Az Úr azonban ezt mondta: „Vigyél magaddal egy üszőt, és mondd: Azért jöttem, hogy áldozatot mutassak be az Úrnak. Aztán hívd meg Izájt az áldozatra. S majd magam adom tudtadra, mit tegyél. Föl kell ugyanis kened, akit majd megnevezek.” Sámuel megtette, amit az Úr parancsolt neki. Amikor Betlehembe ért, a város vénei szorongva mentek eléje, s megkérdezték: „Jót jelent jövedeled, látóember?” „Igen, jót – válaszolta –, áldozatot jöttem bemutatni. Tisztuljatok meg, s gyertek el az áldozatra.” Aztán megtisztította Izájt és fiait, és meghívta őket az áldozatra. Amikor megérkeztek, s meglátta Eliabot, azt gondolta: „Nos, itt áll fölkentje az Úr előtt.” Az Úr azonban ezt mondta Sámuelnek: „Ne a külsejét és magas termetét nézd, mert hisz elvettem. Isten ugyanis nem azt nézi, amit az ember. Az ember a külsőt nézi, az Úr azonban a szívet.” Akkor Izáj odaszólította Abinadabot, és Sámuel elé állította. De ő azt mondta: „Nem őt választotta ki az Úr.” Most Izáj Sammát állította elé, de megint azt mondta: „Nem őt választotta ki az Úr.” Izáj így bemutatta Sámuelnek hét fiát, de Sámuel így szólt Izájhoz: „Ezeket nem választotta ki az Úr.” Aztán Sámuel megkérdezte Izájt: „Mind itt vannak a fiaid?” „A legkisebb nincs itt – válaszolta –, a nyáját őrzi.” Sámuel erre meghagyta Izájnak: „Küldj el valakit, keresse meg, mert addig nem ülünk hozzá az áldozati lakomához, amíg itt nincs.” Izáj elküldött érte. Vörös volt, nyílt tekintetű és szép termetű. Az Úr így szólt: „Rajta, kend föl, mert ő az!” Erre fogta az olajos szarut és fölkenete testvérei körében. Attól a naptól eltöltötte Dávidot az Úr lelke, Sámuel meg útra kelt és elment Rámába.”

1Kir 22,19 “De az folytatta: „Halld hát az Úr szavát: Láttam az Urat, a trónján ült, az egész mennyei sereg ott állt a jobbán és a balján.”

Tób 5,4 “Tóbiás elment, hogy egy jó vezetőt keressen, aki elkíséri Médiába. Kint Ráfaellel találkozott, az angyallal: ott állt előtte *de ő nem tudta, hogy az Isten angyala+.”

Zsolt 51,20 “Jóságodban, Uram, légy kegyes Sionhoz, építsd fel újra Jeruzsálem falait!” **Zsolt 148,2** “Dicsérjétek, angyalai mind, dicsérjétek, égi seregek!”

Iz 9,5 “Mert gyermek születik, fiú adatik nekünk, s az ő vállára kerül az uralom. Így fogják hívni: Csodálatos Tanácsadó, Erős Isten, Örök Atya, Béke Fejedelme.”

Iz 38,7 “Ez legyen neked a jel az Úrtól, hogy megtartja adott szavát”

Iz 57,19 “A hála gyümölcset teremtem meg ajkán. Békesség, békesség a távol és közel levőknek! – mondja az Úr.”

Ez 3,12 “Aztán elragadott a lélek, és hallottam, amint mögöttem nagy sokaság zengte: „Áldott legyen az Úr dicsősége nyugalmanak helyén!”

Dán 7,10 “Tűzfolyó eredt belőle és folyt tovább. Ezerszer ezren szolgáltak neki, és tízezerszer tízezen álltak előtte. Ítéletet tartottak, és felnyitották a könyveket.”

ApCsel 5,31 “Isten jobbjára emelte, fejedelemmé és Megváltóvá, hogy megtérítse Izraelt, és megbocsássa bűneit.”

ApCsel 5,37 “Utána a népszámlálás idején a galileai Júdás állt elő, és megnyerte magának a népet.”

ApCsel 12,7 “Egyszerre csak megjelent az Úr angyala, a helyiséget pedig fény árasztotta el. (Az angyal) oldalba lökte Pétert, s fölébresztette: „Kelj fel gyorsan!” – mondta. Erre a láncok lehulltak a kezéről.”

ApCsel 13,23 “Ígéretéhez híven az ő utódai közül támasztotta Isten Izraelnek megváltóul Jézust.”

ApCsel 17,7 “Azok a világfelforgatók itt is megjelentek, és Jázon szállást adott nekik. Szembeszállnak a császár parancsaival, hangoztatták, hogy más a király, Jézus.”

ApCsel 26,13 “déli tájban, király, napnál ragyogóbb világosságot láttam az úton, körülragyogott engem is, útitársaimat is.”

Ef 6,15 “sarunak meg a készséget viseljétek a békesség evangéliumának hirdetésére.”

1Jn 4,14 “Láttuk és tanúságot teszünk róla, hogy az Atya elküldte a Fiút a világ Üdvözítőjéül.”

1.1.5. Szószerinti értelmezés

Lukács diszkrétan, finoman, de nagyon világosan fogalmazza meg azt a misztériumot, hogy Isten Fia emberré lett, lehajolt az emberekhez, hogy megváltsa, és elvezesse az örök életre őket. Isten gyengédsége mindenkihez szól, amit az evangélista azzal is sejtetni kíván, hogy a római császár és a szíriai helytartó nevét, illetve az egész földkerekség (a Római Birodalom) népeinek összeírását említve helyezi el Jézus születésének időpontját a történelemben. Ez az isteni gyöngédség hatalmasabb minden emberi hatalomnál, örömet és dicsőítést vált ki mind a

mennyben, mind a földön. Ezzel akar Lukács reményt, bátorítást és örömet adni minden kor emberének!

1.1.6. Kulcsszavak elemzése

ἐσπαργάνωσεν (*eszpárgánószēn*): 'bepólyál' (Lk 2,7./12/)

A kifejezés csak ebben az epizódban jelenik meg az Újszövetségben, ami annak rendkívüli voltát érzékelteti: Isten Fia csecsemővé lesz, s hagyja, hogy egy fiatal szűzleány bepólyálja, jászolba fektesse őt (Lk 2,7), illetve hogy később az idős Simeon a karjaiba vegye őt (Lk 2,28). Isten gyengédsége itt mutatkozik meg az egyik legmegrendítőbb módon a Szentírásban! Az Úr törekeny gyermekké lesz, hogy mi Isten gyermekei lehessünk a Fiúban (vö. Róm 8,15-17; Gal 4,5-7).

ἀνέκλινεν (*áneklīnen*): 'lefekszik, lefektet, fektet, asztal mellé fektet/ültet'

καταλύματι (*kátálümáti*) 'szállás' (Lk 2,7)

A fektetni kifejezésnek van egy olyan jelentése is, ami az étkezéshez, szimbolikusan a messiási lakomához kapcsolódik: az asztalhoz való fektetést, ültetést fejezi ki (Mt 8,11; Mt 14,19; Lk 7,36; Lk 12,37; Lk 13,29). A szállás szó pedig a későbbiekben az utolsó vacsora termét is jelöli (Mk 14,14; Lk 22,11): a megszületett Megváltó nem kap szállást Betlehemben, viszont a húsvéti vacsora elkészítéséhez kapnak termet Jeruzsálemben.

A két említett kifejezés tehát rejtett módon összekapcsolja Jézus első földi látható epizódját: a születését, az egyik utolsó földi látható mozzanatával: az utolsó vacsorával. A 'Kenyér-házában' (a Betlehem név ezt jelenti héberül!) megszületik az Élet Kenyere (vö. Jn 6,48), akit édesanyja jászolba fektet, s aki majd az utolsó vacsorán asztalhoz ül tanítványaival, hogy önmagát adja eledelül az embereknek!

χαρὰν μεγάλην (*kháran megálén*): 'nagy öröm' (Lk 2,10)

A szókapcsolat keretet alkot a Lukács-evangéliumban: az angyal nagy örömet hirdet (Lk 2,10), illetve a tanítványok Jézus mennybemenetele után nagy örömmel térnek vissza Jeruzsálembe (Lk 24,52). A nagy öröm forrása, amiről az evangélista beszámol abból adódik, hogy az Úr Krisztus megszületett, hogy szabaddá tegyen minket, s hogy a mennybe elvezessen minden embert!

2. Meditáció – elmélkedés

2.1. Patrisztikus nézőpont

Isten Fia, aki testben megszületni készült, szűztől születve megmutatta, hogy a szüzesség szépsége igen értékes számára, s ugyanígy a világ legbékésebb időszakában is született, mivel azt tanítja, hogy az emberek keressék a békét, és kegyesen meg is látogatja azokat, akik a béke útján járnak. Nem is képzelhető nagyobb jele a békének, mint hogy az egész világot egyetlen összeszámlálás fogjon össze. A császár, Augustus pedig az Úr születésének idején már tizenkét éve akkora békében uralkodott, hogy az egész világon elültek a háborúk, s úgy tűnt, szó szerint teljesül a prófétai jóvendülés. És az idők végezetéig az Úr folyamatosan megfogon Názáretben, és megszületik Betlehemben, ha bárki azok közül, aki hallgatja, fogja az ige lisztjét, az örök kenyér házává teszi magát (Betlehem ugyanis azt jelenti: a kenyér háza). Krisztus nap mint nap megfogon a Szűz méhében, vagyis a hívő ember lelkében a hit által és megszületik a keresztség által.

(Beda Venerabilis ford.: Görföl Tibor)

2.2. Tanítóhivatali nézőpont

2.2.2. Pápai gondolatok

II. János Pál pápa: Redemptoris Custos

7. Amint az evangéliumi szövegekből következik, József atyaságának jogi alapját a Máriával való házassága alkotja. Isten rendelte Mária hitvestársául, hogy ezáltal biztosítsa Jézus számára József atyai oltalmát. Ezért az isteni kiválasztás és elrendelés – mely Józsefet atyaságában állítja legközelebb Krisztushoz, minden kiválasztás és elrendelés céljához (vö. Róm 8,28 köv.) – a Máriával kötött házasságon, vagyis a családon keresztül vezet.

Jóllehet az evangélisták teljesen és világosan kimondják, hogy Jézus a Szentlélek közreműködésével fogantatott és hogy ebben a házasságban a szüzesség megőrződött (vö. Mt 1,18-25; Lk 1,26-34), Józsefet mégis Mária férjének, Máriát pedig József feleségének nevezik (vö. Mt 1,16.18-20.24; Lk 1,27; 2,5).

Az Egyház számára, akármilyen jelentős *Jézus szűzi fogantatásának megvallása*, nem kevésbé fontos, hogy védelmezze József házasságát Máriával, hiszen jogilag ettől a házasságtól függ József atyasága. Így válik érthetővé az is, miért sorolják fel az evangélisták a nemzedékeket József származási rendje szerint. Szent Ágoston felteszi magának a kérdést: „Miért ne lehetnének a nemzedékek Józseféi? Talán nem volt Mária hitvese?... Az Írás megerősíti az angyal tekintélye által, hogy igenis

hitves volt. *Ne félj magadhoz venni feleségedet, Máriát, mert a gyermek, akit hord, a Szentlélektől van* – mondta az angyal. És megparancsolta neki, hogy adjon nevet a gyermeknek, akkor is, ha nem tőle származik. Így szól a továbbiakban az Írás: *Fiút fog szülni, akit Jézusnak nevezzen el.* Az Írás jól tudja, hogy Jézus nem Józseftől származik, hiszen amikor József nyugtalanodott jegyese várandósságának eredete miatt, az angyal közölte vele: *a gyermek a Szentlélektől van.* Ennek ellenére nem vitatják el tőle az atyai tekintélyt, mióta a parancsot kapta, hogy ő nevezze el a gyermeket. Végül maga Szűz Mária is, aki nagyon jól tudja, hogy Krisztust nem a jegyesével való házassági kapcsolat által foganta, Józsefet Krisztus atyjának nevezi.” (Szt. Ágoston, Sermo 51, 10, 16: PL 38, 342)

Mária fia Józsefnek is fia az őket egybekötő házassági kötelék ereje által: „Hűséges házasságuk alapján *mindketten* kiérdemelték, hogy Krisztus szüleinek nevezzük őket, nemcsak Krisztus édesanyját, hanem atyját is, és éppen olyan módon, ahogyan ő Mária hitvese volt – nem testi, hanem *lelki értelemben*”. (Szt. Ágoston, De nuptiis et concupiscentia, I, 11, 12: PL 44, 421; vö. De consensu evangelistarum, II, 1, 2: PL 34, 1071; Contra Faustum, III, 2: PL 42, 214) Ebben a házasságban semmi sem hiányzik a házasságkötés alapvető feltételei közül: „Krisztus szüleinél megvalósult a házasság minden java: utód, házassági hűség, szentségi jelleg. Mindannyian jól ismerjük az utódot, aki maga az Úr Jézus, a hűséget, hiszen nem történt házasságtörés, a szentséget, mert nem történt válás.” (Szt. Ágoston, De nuptiis et concupiscentia, I, 11, 13: PL 44, 421; vö. Contra Iulianum, V, 12, 46: PL 44, 810)

Mind Szent Ágoston, mind pedig Szent Tamás, amikor a házasság természetét elemzik, úgy beszélnek róla, mint a „lelkek oszthatatlan egységéről”, (vö. Szt. Ágoston, Contra Faustum, XXIII, 8: PL 42, 470f.; De consensu evangelistarum, II, 1, 3: PL 34, 1072; Sermo, 51, 13, 21: PL 38, 344f.; Szt. Tamás, Summa Theol., III, q. 29, a. 2 in conclus)a „szívek egységéről”, „egyetértésről”, tehát olyan összetevőkről beszélnek, amelyek ebben a házasságban példaadó módon nyilvánultak meg. Amikor az üdvtörténet döntő pillanatában Isten kinyilvánítja az emberek iránti szeretetét az Ige odaajándékozásán keresztül, éppen *Mária és József házassága* valósítja meg a teljes „szabadságban történő házassági önátadást”, a szeretet elfogadásában és kinyilvánításában. (vö. Párbeszéd 1980. január 9., 16. február 20.: Insegnamenti, III/I (1980), pp. 88-92; 148-152; 428-431) „Ebben a nagy vállalkozásban, hogy minden dolgot megújítsunk Krisztusban, új valósággá válik a hasonlóképpen megtisztult és megújult házasság, az Újszövetség szentsége. Így – amint az Ószövetség kezdetén is – egy házaspár áll az Újszövetség küszöbén. Amíg azonban Ádám és Éva házassága a bűn forrásává vált, amely elárasztotta a földet; Mária és József házassága azt a csúcspontot jelenti, ahonnan a szentség szétárad az

egész világra. Üdvösségünk szerzője ezzel a szűzi és szent szövetséggel indította el megmentésünk művét, hogy nyilvánvaló legyen mindenható akarata: *tisztuljon és szentelődjék meg a család, a szeretet szentélye és az élet bölcsője.*” (VI. Pál, Párbeszéd a „Equipes Notre-Dame” mozgalommal (1970. május 4.), n. 7: AAS 62 (1970), p. 431. Similar praise of the Family of Nazareth as a perfect example of domestic life can be found, for example, in XIII. Leó, Apostoli levele Neminem fugit (June 14, 1892); Leonis XIII PM. Acta, XII (1892), p. 149f.; Benedict XV, Motu Proprio Bonum sane (1920. július 25.): AAS 12 (1920), pp. 313- 317)

Mennyi tanítást vezethetünk le ebből a mai család számára! Mivel a „házasság lényegét és feladatait végső soron a szeretet határozza meg”, „ezért a család hivatása és küldetése, hogy *őrizze, tanúsítsa és árássa a szeretetet, mint élő visszatükröződése és valóságos részese annak a jósnak, amellyel Isten szereti az embereket, Krisztus Urunk pedig Egyházát, az ő jegyesét.*” (Apostoli buzdítás Familiaris Consortio (1981. november 22.), 17: AAS 74 (1982), p. 100) Ezért a Szent Család, vagyis az első „családegyszék” (ugyanott, 49: idézet helye, p. 140; vö. II. Vatikáni zsinat, Dogmatikus konstitúció az Egyházzól, Lumen Gentium, 11; Dekrétum a világi hívekapostolkodásáról, Apostolicam Actuositatem 11) életének kell tükröződnie minden keresztény családban. „Isten titokzatos rendelése szerint ugyanis sok éven át benne élt elrejtve az Isten Fia. A Szent Család ennek következtében őskép és minta valamennyi keresztény család számára”. (Apostoli buzdítás Familiaris Consortio (1981. november 22.), 85: idézet helye, pp. 189f.)

10. Szent József „az Istenben öröktől fogva elrejtett misztérium” letéteményese, és amikor elérkezett „az idők teljessége”, a misztérium az ő és Mária szeme előtt kezdett beteljesedni *a betlehemi éjszakán. József Máriával együtt az Isten Fia világra jöttek kivételes tanúja.* Lukács ezt

írja: „*Ott tartózkodásuk alatt érkezett a szülés ideje. Mária megszülte elsőszülött fiát, bepólyálta és jászolba fektette, mert nem jutott neki hely a szálláson*” (Lk 2,6-7).

József szemtanúja volt ennek a születésnek, amely emberileg megalázó külső körülmények között történt és ezzel első meghirdetése annak a „kiüresítésnek” (vö. Fil 2,5-8), amelyet Krisztus a bűnök bocsánatáért önként vállal magára. József ugyanígy *tanúja volt a pásztorok imádásának, akik, mivel az angyal közölte velük a nagy örömhírt* (vö. Lk 2,15-16), rátaláltak Jézus születésének helyére. Később pedig *tanúja volt a napkeleti bölcsek hódolatának* (vö. Mt 2,11).

II. János Pál pápa: Redemptoris Mater

16. A „hit engedelmességének” útján Mária később más szavakat is hallott, melyek a jeruzsálemi templomban hangzottak el Simeon ajkáról. Krisztus születése után a negyvenedik napon, amikor Mária és József a mózesi törvény előírása szerint a gyermeket „felvitték Jeruzsálembe, hogy bemutassák” az Úrnak. (Lk 2,22) Jézus születése a legnagyobb szegénységben történt. Lukács elbeszéléséből tudjuk, hogy amikor a római hatalom elrendelte az egész földkerekség összeírását, Mária Józseffel felment Betlehembe, és mert „nem volt hely a szálláson”, istállóban szülte meg fiát, és „jászolba fektette”. (Lk 2,7)

Az az igaz és istenfélő férfiú, akit Simeonnak hívtak, Mária „hitbeli zarándokútjának” kezdeténél jelent meg. Az ő szavai, a Szentlélektől sugalmazva, megerősítették a hírüladás igazságát. (Vö. Lk 2,25-32) Azt olvassuk, hogy „karjaiba vette” a gyermeket, kinek „a Jézus nevet adták”, (Lk 2,21) az angyal parancsa szerint. Simeon beszéde megfelelt e név jelentésének, ami ugyanazt jelenti, mint Megváltó: „Isten az üdvösség”. Simeon Istenhez fordulva így szólt: „látta szemem üdvösségedet, melyet minden nép színe előtt készítettél, világosságul a pogányok megvilágítására és dicsőségül népednek, Izraelnek”. (Lk 2,30-32) Egyúttal Máriához is szólt Simeon ezekkel a szavakkal: „Ez sokak romlására és sokak föltámadására lesz Izraelben, *jel lesz, amelynek ellene mondanak*”; és hozzátette: „a te lelkedet is tör járja át – hogy sokaknak kiderüljenek a titkos gondolatai”. (Lk 2,34-35) Simeon szavai új megvilágításba helyezik a híradást, melyet Mária az angyaltól hallott: Jézus a megváltó, ő lesz a világosság, mely az embereket megvilágosítja. Ez – bizonyos értelemben – nem ugyanaz, amit a karácsonyi éjszaka kinyilatkoztatott, amikor a pásztorok az istállóba jöttek? (Lk 2,8-20) Nem ugyanezt jelenti még hangsúlyosabban a napkeleti bölcsek tanúsága? (Vö. Mt 2,1-12) De Mária fia már életének kezdetén – és vele együtt anyja is – megtapasztalja Simeon másik kijelentésének igazságát: „*jel lesz, amelynek ellene mondanak*”. (Lk 2,34) Simeonnak ezen szavai úgy tűnnek fel, mint egy *második híradás Mária részére*: megmutatják a konkrét történelmi keretet, amelyben fiának, értetlenségben és fájdalomban, teljesítenie kell küldetését. Ez a híradás egyrészt megerősíti Mária hitét az isteni ígéretek teljesülésében, másrészt kinyilatkoztatja azt is, hogy hitének engedelmességében a szenvedő Megváltó mellett szenvedésben tölti majd életét és anyasága komor és fájdalmas lesz. És valóban, már a bölcsek látogatása után, az ő hódolatuk után („térdre borulva hódoltak neki”), miután átadták ajándékaikat, (Vö. Mt 2,11) Máriának fiával együtt, József gondoskodó oltalma alatt, Egyiptomba kellett menekülnie, „mert Heródes keresi a gyermeket, meg akarja ölni”. (Vö. Mt 2,13) És Heródes haláláig Egyiptomban kellett maradniok. (Vö. Mt 2,25).

II. János Pál pápa: *Evangelium Vitae*

1. Az *élet Evangeliuma* teljesen áthatja Jézus üzenetét. Az Egyház minden áldott nap szeretettel hallgatja és bátor hűséggel örömhírként hirdeti minden kor és minden kultúra emberének.

Amikor elkezdődött az emberek megváltása, egy gyermek születését hirdetik mint nagyon örvendetes dolgot: „Íme, nagy örömet hirdetek nektek, ami az egész népé lesz, mert ma megszületett nektek az Üdvözítő, aki az Úr Krisztus, Dávid városában”. (Lk 2,10–11) Ennek a „nagy öröme” a Megváltó születése az oka, de Krisztus születése napján föltárul minden ember születésének teljes értelme is; s úgy tűnik, ez a messiási öröm alapja és beteljesedése annak az öröme, amit minden ember születése kivált. (Vö. Jn 16,21)

Amikor Jézus megváltó küldetésének magvát megnevezte, így szólt: „Én azért jöttem, hogy életük legyen és bőségesen legyen”. (Jn 10,10) Valójában arról az „új” és „örök” életről beszél, ami az Atyával való közösségben áll, s amelyre ezek után mindenki a Fiúban a Megszentelő Lélek által kapja a meghívást. Az emberi életnek minden perce és eleme éppen ebben az „életben” nyeri el teljes jelentését.

33. Magában Jézus életében kezdettől a végéig jelen van az emberi élet törekenységének megtapasztalása és értéke igenlésének sajátos „dialektikája”. A törekenység jellemzi ugyanis Jézus életét születésétől kezdve. Kétségtelenül az igazak, akik csatlakoznak Mária készséges és örömteli „igen”-jéhez, (Vö. Lk 1,38) befogadják Őt. De mindjárt a születése után ott van egy ellenséges világ *elutasítása*, és keresi a Gyermeket, *hogy megölje őt*, (Mt 2,13) vagy közömbösen és figyelmetlenül áll e világba lépett élet misztériuma előtt: „Nem volt számukra hely a szálláson”. (Lk 2,7) Éppen a fenyegetések és bizonytalanságok, és Isten ajándékának a hatalma közti kontraszttól ragyog föl nagyobb erővel a dicsőség, mely a názareti házból és a betlehemi jászolból fakad: ez a születő élet az egész emberiség üdvössége. (Vö. Lk 2,11)

Az élet ellentmondásait és veszedelmeit Jézus teljesen elfogadta: „jóllehet gazdag volt, miattatok szegény lett, hogy szegénysége által meggazdagodjatok”. (2Kor 8,9) A szegénység, amiről Szent Pál beszél, nem csupán az isteni kiváltságok letételében áll, hanem az emberi élet legszerényebb és legtörekenyebb állapotának megosztásában is. (Vö. Fil 2,6–7) Jézus ezt a szegénységet éli végig az életén egészen a kereszthalálig: „megalázta magát engedelmesen mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig. Ezért Isten is fölmagasztalta Őt és olyan nevet adott neki, mely fölötte van minden névnek.” (Fil 2,8–9) Jézus éppen a halálában nyilatkoztatta ki az élet egész nagyságát és értékét, amennyiben önátadása a kereszten válik az új élet forrásává az összes emberek számára. (Vö. Jn 12,32) Ezen az ellentmondások közötti

zarándokúton és magának az élet elvesztésében Jézust az a biztonság vezeti, hogy élete az Atya kezében van. Ezért mondhatja neki a kereszten: „Atyám, a kezedbe ajánlom lelkemet”, (Lk 23,46) azaz az életemet. Valóban nagy az emberi élet értéke, ha Isten Fia magára vette és azzá a helyé tette, ahol az egész emberi nem üdvössége megvalósul!

XVI. Benedek pápa: Porta Fidei

13. Ebben az évben döntő lesz felidéznünk hitünk történelmét, melyben megmutatkoznak az életszentség és a bűn közötti szakadék kifürkészhetetlen mélységei. Míg az életszentségben láthatóvá válnak azok a kincsek, amelyekkel férfiak és nők életük tanúságtételével hozzájárultak a közösség növekedéséhez és fejlődéséhez, a bűnnek folyamatos és őszinte megtérésre kell készítenie mindenkit, hogy megtapasztalhassák a mindenkihez közeledő Mennyei Atya irgalmát.

Ez idő alatt tekintetünket Jézus Krisztusra, „ a hit szerzőjére és beteljesítőjére ” szegezzük (Zsid 12,2): benne talál beteljesedést az emberi szív minden vágyakozása és szorongása. A szeretet öröme, a szenvedés és fájdalom drámájára adott válasz, a kapott bántásokkal szembeni megbocsátás hatalma és az élet győzelme a halál üressége felett: mindez az Ő megtestesülésének misztériumában találja meg beteljesülését; emberré válásában, abban, hogy osztozik emberi gyöngeségünkben, hogy átalakítsa azt föltámadásának erejével. Ő, aki meghalt és föltámadott a mi üdvösségünkért, világítja meg teljesen hitünk példáit (a szenteket), akik meghatározták üdvösségünk kétezer évét.

Mária hittel fogadta az Angyal szavát és odaadó engedelmisséggel hitt az üzenetnek, hogy Isten anyjává lesz (vö. Lk 1,38). Erzsébetet látogatva magasztaló énekkel dicsőítette a Magasságbelit csodáiért, amelyeket azokban művel, akik benne bíznak (vö. Lk 1,46-55). Szüzességét megőrizve örömmel és megindultsággal hozta világra egyetlen Fiát (vö. Lk 2,6-7). Jegyesében, Józsefben bízva menekült Jézussal Egyiptomba, hogy mentse Heródes üldözése elől (vö. Mt 2,13-15). Ugyanezzel a hittel követte az Urat, amikor az prédikált, s vele maradt a Golgotán is (vö. Jn 19,25-27). Mária hittel ízlelte Jézus feltámadásának gyümölcseit, s mindent megőrizve szívében (vö. Lk 2,19.51) átadta a Tizenkettőnek, akik ott voltak vele együtt a Cönákulumban, hogy megkapják a Szentlelket (vö. ApCsel 1,14; 2,1-4).

Az apostolok hittel hagytak el mindent, hogy kövessék a Mestert (vö. Mk 10,28). Híttek szavának, amellyel meghirdette Isten jelenlévő Országát és az Ő személyében való beteljesedését (vö. Lk 11,20). Életközösségben voltak Jézussal, aki tanította őket, és új életszabályt adott nekik, melyről halála után megismerhették, hogy kik az Ő tanítványai (vö. Jn 13,34-35). Hittel mentek el az egész világra, engedelmeskedve a

parancsnak, hogy minden teremtménynek hirdessék az evangéliumot (vö. Mk 16,15) és mindenkinek félelem nélkül hirdették a feltámadás örömhírét, melynek hiteles tanúi voltak.

A hitben képezték a tanítványok az Apostolok körül az első közösséget az apostoli tanításban, az imában, az Eucharisztia ünneplésében, és közösnek tekintve javaikat, enyhítették testvéreik inségét (vö. ApCsel 2,42-47).

A vértanúk hittel adták oda életüket, hogy tanúskodjanak az evangélium igaz voltáról, mely átalakította és képessé tette őket arra, hogy üldözőiknek is megbocsátva eljussanak a szeretet legnagyobb fokára.

Férfiak és nők mindenüket elhagyva hittel szentelték életüket Krisztusnak, hogy egyszerűségben, evangéliumi engedelmisségben, szegénységben és szűzi tisztaságban éljenek, és konkrét jelei legyenek az Úrra való várakozásnak, aki nem késlekedik eljövetelével. Számtalan keresztény a hit erejével tevékenykedett az igazságosságért, azért, hogy az Úr szavait érvényre juttassák, aki azt mondta, hogy azért jött, hogy szabadulást hirdessen a foglyoknak, és meghirdesse az Úr kedves esztendejét mindenkinek (vö. Lk 4,18-19).

Évszázadokon át, a legkülönbözőbb korú férfiak és nők – akiknek neve föl van írva az Élet Könyvébe (vö. Jel 7,9; 13,8) –, vallották az Úr Jézus követésének szépségét, bárhová is szólította őket, hogy tegyenek tanúságot kereszténységükről: családban, munkahelyen, közéletben, a karizmák és szolgálatok gyakorlásával, amelyekre meghívást kaptak.

Mi is hitben élünk: a saját életünkben és történelmünkben jelenlévő Urunk, Jézus eleven megismerésében.

2.3.Liturgikus nézőpont

Evangéliumi szakasz kapcsolódási pontjai a szentmise szertartásának szövegeivel

A mai *evangélium* (Lk 2,1-14) Krisztus születésének hírül adását beszéli el. A pásztorokat az Úr dicsősége ragyogja be, és az Úr angyala adja tudtukra Jézus születésének örömhírét. A lukácsi szövegben olvashatjuk a "dicsőség a magasságban" kezdetű szöveget mely a szentmisében további kiegészítésekkel ellátva állandó helyet kapott. A két választható *kezdő ének* közül az elsőben hallhatjuk "Fiam vagy, ma adtam neked életet" (Zsolt 2,7). Ez kapcsolódik az evangéliumhoz, mely a Megváltó születését hirdeti. Az angyali énekben hallhatjuk, "békesség a földön a jóakarató embereknek". Ehhez kapcsolható a két választható *kezdő ének* közül a második: "ma szállott közénk a mennyből az igazi békesség".

A *kezdő könyörgés* szavai ("Istenünk, te az igaz világosság felragyogásával tetted

fényessé ezt a legszentebb éjszakát") kapcsolódnak az evangélium leírásához, miszerint az Úr dicsősége beragyogta a pásztorokat. A fényszimbolika ismerhető fel a kezdő könyörgés későbbi soraiban is: "Kérünk, hogy akik Fiad megtestesülésének tündöklő titkát megismertük a földön, az ő örömeit is elnyerjük a Mennyben." Megjelenik itt az öröm kifejezése is, ahogyan az evangéliumban is hallhatjuk, nagy öröm lesz az egész népnek Jézus születése.

Az *olvasmányban* (Iz 9,1-3.5-6) szintén megtalálhatjuk az Istenhez kapcsolódó fény szimbolikát: "A nép, amely sötétségben jár, nagy fényességet lát". Olvashatjuk itt is, hogy az Úr nagy ujjongással és kitörő örömmel tölti el népét. A gyermek születése is olvasható az izajási próféciaiban: "fiú adatik nekünk", akit többek között erős Istennek és a Béke Fejedelmének fognak nevezni. Ez szintén kapcsolódik a békét hirdető angyali énekhez, melyet az evangéliumban hallhatunk. A *válaszos zsoltár* (Zsolt 95,1-2a.2b-3.11-12.13) válasza szintén a Lukács evangéliumából hallható (Lk 2,11): "ma született a Megváltónk, az Úr Jézus Krisztus". Az evangéliumhoz kapcsolható továbbá az ég és a föld ujjongásra biztatása, és az Úr dicsőségének hirdetésére való felhívás. A *szentlecke* (Tit 2.11-14) főképp a "Jézus Krisztusnak dicsőséges eljövételét" kifejezésben kapcsolható az evangéliumhoz. Az *alleluja vers* (Lk 2,10-11) elővételezi az angyali örömhírt az evangéliumból: "Nagy örömet hirdetek nektek: üdvözítő született ma nekünk, a Messiás, a mi Urunk."

Az *egyetemes könyörgésekben* számos utalás található karácsony ünnepére és az evangéliumra is. Említésre kerül a betlehemi csillag fénysugara, Jézus Krisztus emberré válása és a béke kérése az emberek szívébe.

A *karácsonyi első prefáció* ("Krisztus a fény") a mai evangélium kifejezését használja amikor azt mondja, "Az Ige megtestesülésének titka által (a te) dicsőséged új fénye ragyogott fel nekünk". A *karácsonyi harmadik prefáció* ("Titokzatos csere valósul meg az ige megtestesülésében") szintén hasonló gondolatmenet olvasható: "A mai napon felragyogott benne megváltásunk fénye: az örök Ige gyarló emberségünket magára vette, és ezzel a halandó emberre fogyhatatlan dicsőség származott".

Az *áldozás utáni könyörgés* pedig ismét hangsúlyozza az ünnep középpontját: megváltónk születését.

2.4. Pedagógiai nézőpont

2.4.1. Tantörténetek

„Amikor ott voltak, eljött az ideje, hogy szüljön, és megszülte elsőszülött fiát. Pólyába takarta és jászolba fektette, mert nem kaptak helyet a szálláson.” (Lk 2,6-7)

Misa egy melegszívű kisfiú

Közeledett a karácsonyeste. Árvaink életükben először hallották a karácsonyi történetet! Elmeséltük nekik, hogy József és Mária elment Betlehembe, de már nem volt hely számukra a fogadóknak. Aztán hogyan született meg Jézus egy istállóban, és hogy fektették szülei egy jászolba. Amíg beszéltünk, a gyerekek és a nevelők lélegzet visszafojtva hallgattak bennünket. Némelyikük a szék legszélére csúszott, nehogy egy szót is elmulasszon abból, amit mondunk.

Amikor véget ért a történet, minden gyereknek adtunk három kis darab kartonpapírt, amiből egyszerű jászolt készíthettek. Kaptak egy kis sárga szalvétadarabot is, amit azután az útmutatásunk szerint vékony csíkokra téptek, és szalmaként a jászolba tették.

Világosbarna filcből babformákat vágtunk ki, egy régi hálóingből pedig négyzetű flanel darabokat, hogy a babáknak takarója is legyen.

A gyerekek serényen dolgoztak, hogy összeállítsák apró jászlaikat, én pedig körbejártam közöttük, hogy segítek, ha valamelyiküknek szüksége lenne rá. Minden rendben ment. Aztán ahhoz az asztalhoz értem, amelyiknél a hat év körüli kis Misa ült. Éppen elkészült a munkájával. Amikor szemügyre vettem a jászlat, elképedtem, mert nem egy, hanem két baba feküdt benne. Gyorsan hívtam a tolmácsot, hogy megkérdezzem a kisfiútól, miért így készítette a jászolt.

A fiúcska széttárta a karjait, elgondolkozva nézte a pici jászolt. Aztán nagy komolyan belefogott a karácsonyi történet elmesélésébe. Életében először hallotta ezt a történetet, úgyhogy meglepett, milyen pontosan emlékszik rá. Mikor ahhoz a részhez ért, hogy Mária a kis Jézust a jászolba fektette, innen egészen sajátos módon folytatta:

"Amikor Mária a babát a jászolba tette, Jézus rám nézett, és megkérdezte, hogy hol lakom. Elmondtam neki, hogy nekem se mamám, se papám, se otthonom nincs. Akkor Jézus azt mondta, hogy lakhatnék nála. Azt feleltem, hogy ez nem megy, mert én nem tudok neki ajándékot adni, mint mások. De annyira szerettem volna Jézusnál lakni! Gondolkodtam, nincs-e valamim, amit odaajándékozhatnék neki. Eszembe jutott, hogy melegíthetném őt. Úgyhogy megkérdeztem Jézust: Ha melegen tartalak, az olyan lenne, mint egy ajándék? Jézus erre azt felelte: Ha melegen tartanál, az volna a legszebb ajándék, amit valaha is kaptam. Akkor

befeküdtem mellé a jászolba, és Jézus rám nézett, és azt mondta, hogy most már velem maradhatok - mindig."

Mire Misa befejezte a történetét, előntötték szemét a könnyek, és megállíthatatlanul patakzottak végig az arcán. Arcát kezébe temette, és fejét az asztallapra hajtotta. Két kis válla csak úgy rázkódott a keserves zokogástól.

Ez az árva kisfiú talált valakit, aki sohasem hagyná el vagy bántaná őt. Valakit, aki mindig vele lesz.

Megtanultam: nem az számít leginkább, hogy mink van az életben, hanem hogy kicsodánk.

2.4.2. Evangélium témáját feldolgozó vers

„Amikor ott voltak, eljött az ideje, hogy szüljön, és megszülte elsőszülött fiát. Pólyába takarta és jászolba fektette, mert nem kaptak helyet a szálláson.” (Lk 2,6-7)

Aranyosi Ervin: Alázat

Mit jelent a szó: alázat?
Pontosan, mit is takar?
Nagyon sokan értik félre,
tegyük helyre hát hamar.
Nem jelent meghunyászkodást,
mások előtt görnyedést,
nem is alárendeltséget,
de nem jelent törtetést.
Mutat tudást, s tehetséget,
büszkén vállalt tetteket,
odaadást, teljes szívet,
hitet, mely nem tettetett.
Szolgálatot mások felé,
de ez bíz' nem szolgaság!
Teljes szívet adni belé,
nem amolyan formaság.
Örömmel tenni a dolgom,
s vállalni a terheket.
akiknek javát szolgálom,
éző, élő emberek.

Mit jelent hát az alázat?
Királyi szolgálatot!
Ennyi hát a magyarázat,
ha másoknak átadod!

Somogyi János – Mi várjuk őt

Várjátok-e Őt, az alázatos
szívű, A csodás beszédű
Istenembert? Aki azért jött
e bűnös világra, Hogy
felemeljen minden
embert?

Várjátok-e Őt, a
világosságot, Ki az Út,
igazság és élet.

Az örök élet forrásának
vizét Ingyen adta
mindenkor tinéktek.

Várjátok-e Őt, a bús
szenedőt, A töviskoronás
keresztbordozót, Ki
magára vállalta szótlánul
azt, Ami az élet szégyene s
terhe volt.

Várjátok-e Őt, aki
feláldozta Életét, hogy
el ne vesszetek. Kihulló
vére árán megszerezte
Számotokra az örök
életet...

Várjátok-e Őt, vagy közömbös
néktek, Hogy ki volt Ő e bűnös
világnak? És kételkedőn,
miként Tamás tette, Nem
hisztek az isteni csodának?...

Ezért nem várjátok, és nem is
készültök, Mert szívetekben a
világ az úr!
Rabok vagytok, e földhöz
kötötten, S lelketekre
sötétség borul<
Mi várjuk Őt, a diadalmast,
A győzedelmes Istenembert!
Aki legyőzte e bűnös világot,
Hogy megmentsen benne minden embert.
Mi várjuk Őt, az Urat, a
Királyt, Kinek hatalma
végtelen<
Amikor jó fényben,
dicsőségben Hozsánna
zeng át az étheren.
Mi várjuk Őt, a világ
Meváltóját, Minden időben,
minden percben Imáink
szárnyán, vágyó lélekkel
Megyünk eléje, hódolattal,
csendben.
Mi várjuk Őt, mert terhes e
világ, Vigasztalan és
elhagyott<
Sóvárgó, vágyó milliók
lelkéből Szállnak feléje
hívó sóhajok.
Mi várjuk Őt! Mert övé a
szívünk, Ő a vőlegény, mi a
jegyesek, Szelíd, jóságos
igazszavú Ember, A
megtestesült, örök
Szeretet<
Jövel, Uram, Jézus Krisztus!
Mi minden időben készen
várunk. Boldogság lesz

számunkra az óra,
Amelyben Téged színről-színre látunk.
Jövel, Uram, jövel!
Igazságos bíró,
Hatalommal és
dicsőséggel< Ítéld meg e
megroppant világot, Mert
„közel” immár az éjjel!<

Füle Lajos – Sakkfigura

Egyszerű sakkfigurád
vagyok én Neked,
Uram,
lovad, parasztod,
futód, amit akarsz,
ahogy akarod.
Sosem akartam király
lenni, bástyának se
lennék jó, tudom, de jó a
Te kezekben lenni, s
odaállni, ahova akarod,
ahová bölcs gondolataid
vezényelnek, s veszteg
maradni, míg
kegyelmesen új jelt nem adsz.
Vidd velem győzelemre gondolataidat!
S ha néha netalán
ki is ütnek démoni erők,
végy kegyelmes kezébe újra,
rendelkezz velem!
Egyszerű sakkfigurád
vagyok én Neked,
uram!

„Dicsőség a magasságban Istennek, és béke a földön a jóakarató embereknek!” (Lk 2,14)

Peczník Pál – Jézus bennünk

Most mi vagyunk Jézus
szeme, meglátja a bűn
hatalmát, elnyomott
szegények felett,
keményszívűek uralmát.

Most mi vagyunk Jézus
szája, ajkunk által most
Ő beszél, szavát viszi a
Szentlélek, Sebesebben,
mint földi szél.

Most mi vagyunk Jézus
keze, megsimogat,
könnyet töröl, mellé áll,
akit bántanak, meg inti
azt, aki pöröl.

Most mi vagyunk
Jézus lába, az Ő földi
lába helyett, viszi lelki
éhezőknek, az égi
lelki kenyeret.

Most mi vagyunk Jézus
szíve, megszán sántát,
bénát, vakot, így ahol
Őt befogadják, bánat
helyett, öröm van ott.

Jézus így szolgál
mibennünk, amíg
mennyből vissza nem
tér, lám így lehet az
életünk, itt a földön
templom, szentély.

2.4.3. Evangélium témáját feldolgozó fejlesztőpedagógiai foglalkozás
*„Amikor ott voltak, eljött az ideje, hogy szüljön, és megszülte elsőszülött fiát.
Pólyába takarta és jászolba fektette, mert nem kaptak helyet a szálláson.” (Lk 2,6-7)*

Dramatizálás, majd betlehemi jászolkészítés

Elevenítsük meg az Úr Jézus születésének eseményeit. Először válasszunk szerepeket és játsszuk el az Evangéliumi történetet; majd kövek/gyurmák/kartonok/pálcikák/faágak segítségével készítsünk közösen egy jászolt. A figurakészítéshez időkeretet is adhatunk. Pl. 15 perc/figura.

Kerettörténet: Egy árvaház pályázatot hirdetett. Keresik a legszebb kézzel készített betlehemet. Erre a pályázatra kicsiny közösségünk is jelentkezett.

A kiírás részletei:

- Csak olyan Betlehemet fogadnak el, amelyik természetes alapanyagokból készült. - Csak olyan Betlehemet fogadnak el, amelyikben minden jelen lévő közösségi tag munkája benne van.
- Csak olyan Betlehemet fogadnak el, amelyik úgy készült, hogy a munkafolyamat alatt mindig legalább 3 alkotó karácsonyi éneket énekelt, és legalább 3 percig minden tag énekelt.
- A Betlehem minden figurájához minden résztvevő 1-1 munkafázisa kapcsolódjon. *(Segítség: a különböző színű gyurmák adogatása, megformálása; majd a bábuhoz illesztése is lehet egy-egy fázis. De ezt csak akkor áruljuk el, ha a csoportunk a tervezés során sem jut egyről a kettőre.)*
- A Betlehem kötelező figurái: barlang/istálló; gyermek Jézus; Szűz Mária; Szent József. További szereplők szabadon választhatók az evangéliummal megegyező történetleírás szerint. pl. Napkeleti bölcsek; pásztorok; bányások
- Minden bábu után munkafázist kell cserélni.

Élménypedagógiai lebonyolítás:

1. 5 perc a feladat **értelmezésére**
2. 10 perc a feladat **megtervezésére**
3. 50 perc a feladat **végrehajtására**

A játék befejeződésekor **beszélgessünk** a résztvevőkkel.

- Melyik szerepet választottad és milyen érzés volt megeleveníteni? - Rávilágított-e valamire a színjáték, amire eddig nem gondoltál?
- Mit éreztél akkor, amikor meghallottad a feladatot?
- Mi volt számodra a legnehezebb a feladat során?
- Mit élveztél a legjobban?
- Milyen érzés látni az elkészült betlehemet?
- Mi az a szó, ami a legjobban leírja a mai alkalom során benned keletkezett érzéseket?

Az elkészített műremeket a közösség tagjaira énekelt Ároni áldással ünnepeljük meg.

2.5. Kérdések az evangéliumhoz

- Mi az örömöm? Miből forraszik az örömöm?

3. Oratio

Szentmise első könyörgése

Istenünk, te az igaz világosság felragyogásával tetted fényessé ezt a legszentebb éjszakát. Kérünk, hogy akik Fiad megtestesülésének tündöklő titkát megismertük a földön, az ő örömeit is elnyerjük a mennyben. Aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön-örökké.

Imádság:

Mennyei Atyám, Jézus nevében kérlek,

küldd el Szentlelkedet, hogy virrasztani tudjak
a szeretet gyakorlásában és az igehirdetésben.

S add, hogy az Úr ebben a tevékenységben találjon engem is! Amen.

4. Contemplatio – Szemlélődés

Fotó az evangéliumi szakaszhoz

Fotó: Nyúl Viktor, Pécs Belvárosi Templom

5. Condivisio – megosztás

Örömhír megfogalmazása: Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

- A jászolban fekvő Kisjézus kitarja karjait felénk, és valóságosan átölel.

6. Actio – tettekre váltás

Tanúságtétel megfogalmazása: Az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

- Legyek én is gyengéd másokhoz!